

ACC. N:R M. 9601:1-8.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: Gerda Svensson

Härad: Östra

Adress: Kestorp, Rådeby

Socken: Rådeby

Berättat av:

Uppteckningsår: 1945

Född år 1888 i Svengöl

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lilla jul och lilla julafton.

s. 1-8.

Toms afton, Lucia, slakt, Kymdelensis

L. n. F. 47
" 48

m. m.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: Guda Svensson
 Härad: Östra Adress: Kutsarp Rösby
 Socken: Rösby Berättat av:
 Uppteckningsår: 1945 Född år 1888 i Svonsgård

Här i vår trakt, kallade man Thomas-
 afton för lilla julafton. Den firades
 inte på något sätt. Men det var ändå
 något visst med Thomas afton, för det
 första ville folk så gärna gå ut sent
 den kvällen, de hade för sig att det
 var något olyck ute då. Men även
 på dagen var det besvärligt, man
 skulle inte utföra något arbete
 som gick rent, nämligen
 spinnna, spela, mysa, för då gick
 gärdet av. Vidare skulle man inte
 tröskas med vandrings som ju
 ofta förekom för längre tillbaka,

Skriv endast på denna sida!

somt vid kramarna där malning av
säd förekom. Det var ofta som bönderna
själva hade kramar, så de malde till
hushållsbruk, men det måste ju vara en
vattenfall och så, ty dessa kramar
drevs ju utestulande av vattenkraft.
Det berättas om en bonde som hade en
sådan kram, så han på Thomas
afton trostade påståndet om att inte
mala där, och begav sig iväg med
en last med (mald) säd. Men det fick
han ångra ty strax efter det han
såg kramen igång gick den i ständer
så svårt att den måste repareras
innan den kunde användas. Det
var likadant med de övriga omnämnda
arbeten att de blev obrukbara om de
användes Thomasafton.

Luciapirandet med Luciabud här, har
tillkommit på senare tid. Det har
framkommit genom färingelivets
utveckling. Det frågas i frågelistan
när jag såg den första Luciabudet.
Ja, det var på Karlhona torrens
den 13 Decembe 1925. Det var en av
systarna som var Luciabud, en
ljus, lång, vacker nygambarilske var
ögon stälade i kapp med ljusen
i kronan som hon bar på huvudet
Hon bjöd på kaffe med lussekatter.
Färingarna hade hon 4 st tårnor samt
en "bagunnisic" kladd i vit stjoda och
vita långbyxor, och vit bagunnisic.
Luciabuden sjöng så vackert och de
övriga stönk in, allt var så under-
bart vackert så man blev riktigt

4/

röd. Något vackrare kom man väl knappast för se, än en vacker Lucia-brud jämt följde, gående mellan sjukvårdarna på ett sjukhus bland lidande människor, spridande ljus och glädje med sin vackra sang, jämt förplågnad. Jo detta är för mig en minne för livet. Någon berömd dag förföljakt var det inte, utan det var i regel en fjolore dagar före jul som detta försigick. Skaktaren bjöds först på kaffe och brännvin eller konjakk, samt kumbakat vetebröd. Därefter togs grisen som de sa, därmed menades att de stack den. När detta var gjort skulle skaktaren och medhjälparna in och ha en sup igen, och var det mycket bra

vi fick de två par tre stycken supper.
Efter slutfödes slaktningen, varför det
bjöds på frukost bestående av någon
slags lagad mat, macaroner, ^{eller} bruna
böror med stekt fläsk. En annan
maträtt som var mycket vanlig
och som användes i nästan varje
hushåll, var potatispannkaka.
Den var framställd av kokt potatis,
kokta morötter, vattenjät, kryddsupper
samt smör o. salt. Dessa pannkakor
bakades i stekpannor i stora bakugnar.
De kallades skars de i tvärsnitt
skivor och stektes i samband med
fläsk. De var även en ständigt mat-
rätt, bland den övriga julmaten.
Vad beträffar slaktmat till slakten,
var det så, att efter två par tre dagar

6)

da' allt var jädigt nämligen blodkar,
palt, isländ, lunkar, skechades
en kong med varghanda av
desse godsaker, samt en stycke
fläsk. Kyndelsmäss-firades inte
i denna trakt. Det enda ja vet
angående kyndelsmäss var en
om "stubben här här, Kyndelsmäss-
nass, får den ligga till varfrunä".
Särmed menades en om det mäade
kyndelsmäss näu fick den ligga
till varfrunä, (marie bebådelsdag).
Man ansåg en julen var slut tjugo-
dagknut, och da ropade man julen ut.
Id en nämligen sed en 13 januari
eller Knutdagen allt Julfirande skulle
vara slut, och ja en det skulle bliva
riktigt saktint skulle man ropa

ut och när av julen. Det gick till
så, att ungdomarna i byarna
runt omkring kom överens om att
klä ut sig, och sedan följda åt
och ropa ut julen. De skulle då
klä sig så att ingen skulle känna
igen dem. Och detta blev sämre omständ-
igt, först stödade man sig i ansiktet, sedan
tog de på sig blöda, som var
bölade med alla slag av tyger.
En del fliska och pojka bytte
klädedräkt, men var föröfrigt
maskerade så att ingen skulle
känna igen dem. Det kunde komma
ett helt tjog i sällskap, men de fick
inte komma in på alla ställen,
särskilt om det fanns barn, då dessa
blev rädda för dessa individer.

ACC. N:R M. 9601:8.

Men där de fick komma in och ropa
blev de traktade omkring med äpplen
eller pepparkakor, humbakade peppar-
nötter eller andra godrätter, ty
det ansågs som att man inte
inte bjöd på något.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

89